

Höst i Stockholm

Så har hösten försiktigt smugit sig in över Huvudstaden och dess omgivningar och därmed är SPF Seniorernas resesäsong igång. Den 8 oktober for 38 medlemmar iväg mot Stockholm för en intressant tur till Stora Synagogan och Hallwylska museet. Reseledare från resekommittén var Elke Merkel Ragnarsson med assistans av Gert Lidö. Chaufför var Mats som elegant förde bussen i city som vore den en småbil.

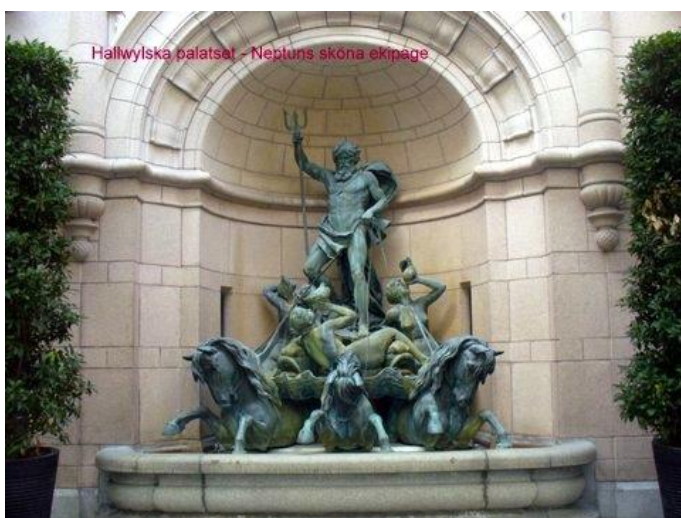
Synagogan ligger vid Wahrendorffsgatan, ett stenkast från Kungsträdgården. Sedan männen i sällskapet försetts med huvudbonad, kippa, så gav guiden Eva en kort genomgång om huset och judedomen. Det finns ca 20 000 judar i Sverige varav 10 000 är bosatta i Stockholm. De första flyttade in i mitten av 1700-talet under Gustav III regeringstid. Judarna var och är nu väl integrerade i samhället, men kunde inte komma ifråga som ämbetsmän i statsadministrationen förrän 1870 då judereglementet avskaffades. Dock kunde inte judar bli sjuksköterska eller lärare förrän in på 1950-talet. Sy-

nagogan ritades av Fredrik Wilhelm Scholander och den är en magnifik byggnad som faktiskt är känd över hela världen. Den stod klar 1870. Ursprungligen fick män och kvinnor inte sitta tillsammans under gudstjänsten, och kvinnorna var därför hänvisade till läktarna. Sedan 2007 är det dock blandad sittning i Stockholm. Det finns en orgel i huset men den användes sparsamt. Ingen jude får spela under sabbaten (fredag kväll till lördag kväll). Ordet synagoga betyder egentligen mötesplats och byggnaden är ingen helgedom som t.ex. kyrkor eller moskéer. En judisk gudstjänst kan hållas var som helst bara det finns 10 vuxna

män närvarande. Judarnas heliga skrift är "Toran", och den motsvaras av de fem moseböckerna i bibelns Gamla Testamente. Den är skriven på hebreiska och läses vid gudstjänsten på samma språk av lekmän. Från "diman" studerar man Toran under lednig av Rabbinen. Denne är ingen präst utan betraktas som lärare, men han är även församlingens domare. Rullarna med Toran förvaras i synagogan i en ark - kista - men i Stockholm är arken ett skåp. Sedan Eva svarat på ett antal frågor så var det tid för resenärerna från Håbo att ta farväl och tacka för en mycket intressant lektion om den judiska församlingen i Stockholm.

Runt hörnet vid Kungsträdgårdsgatan väntade bussen och snart landade alla på Skeppsholmen och Moderna Museet där en god lunch serverades.

Som bestämt hämtade Mats sällskapet och efter en kort bussresa kom alla till dagens andra destination, Hallwylska museet på Hamngatan. Resenärerna delades upp i två grupper med var sin guide och fick en riktig upplevelse i ett sekelskiftespalats. Byggnadens arkitekt var Isac Gustav Clason och den stod färdig 1898. Ekonomin till att bygga huset och inköp av inredning och alla samlingarna kommer från Wilhelmina Hallwyls (1844 - 1930) far, Wilhelm H Kempe, en av Sveriges rikaste män, som

grundat Ljusne - Woxna AB. Wilhelmina och hennes make, Walther von Hallwyl (1834 - 1921), var båda i 50-års åldern när projektet startades.

Salongerna är överdådigt dekorerade. Som exempel kan nämnas en steinway-flygel som finns i musikrummet. Det svarta instrumentet passade inte in i den stiliga inredningen varför man lät bygga ett nytt fodral som kostade dubbelt så mycket som det ursprungliga pianot.

Wilhelmina reste mycket och gjorde enorma inköp av antikviteter och konst. Samtidigt förde hon noggranna anteckningar över alla prylar som inskaffades.

Dessa finns nu redovisade i en inventarieförteckning som omfattar 78 volymer. Besökarna fick tillfälle att besöka garaget med en elegant Daimler-Mercedes från 1915. Även köket med en maffig vedeldad Bolinderspis besöktes.

Så var det bara att ta adjö av guiderna och kliva på bussen för hemfärd till Bålsta. Deltagarna har verkligen fått se och lära ovanliga saker och som alltid har resan fungerat perfekt. Vi tackar resekommittén!

Sverker Jonasson